

izdelki rokodelskih učencev so se nagradili z namenom, da si dotičniki ogledajo izložbo in druge znamenitosti nürnberške.

Posebno se odlikujejo narisi strokovnih šol iz Nürnberga, Monakovega, Würzburga, Partenkirchena, Speyerja, Oberammergaua, potem rokodelske šole iz Mindelheima in nastopnih obrtno-nadaljevalnih šol:

Nürnberg, Fürth, Partenkirchen, Erlangen, Weissenburg, Mindelheim, Zweibrücken, Rosenheim, Neumarkt, Staubing, Berchtesgaden, Pfarrkirchen, Ansbach, Bamberg, Wunsiedel, Hersbruck, Dürkheim, Neustadt, Passau.

Več o tej izložbi poročim kasneje na drugem mestu. —z—

Iz „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

I.

Direktorij je poslal sledečo prošnjo visokemu deželnemu odboru Kranjskem:

Visoki deželni odbor!

Učiteljstvo kranjsko je želno pričakovalo 1. dan 1891, l., s katerim dnevom so imele v veljavo stopiti plače, kakor jih je sklenil deželni zbor kranjski dne 15. listopada 1889. l.; ker gmotno stanje kranjskih učiteljev je zares tako slabo, da je z veseljem in hvaležno pozdravljalo načrt zakona, kateri je imel izboljšati uborne učiteljske plače. Vest, da načrt ni dobil Najvišjega potrdila, zadela je vse kranjsko učiteljstvo jako nemilo, in širi se občna bojazen, da je uredba učiteljskih plač preložena najmanj na jedno leto. Udano podpisani direktorij zaveze, kateri je nalog zastopati tudi gmotne razmere vseh slovenskih učiteljev, obrača se o tej stvari zaupno do visokega deželnega odbora, kateri bode gotovo našel primerna sredstva in pota, da se vendar uresničuje nade kranjskega učiteljstva z dnevom 1. prosinca 1891. l.

Pri tej priliki dovoljuje si udano podpisani direktorij obračati pozornost visokega deželnega odbora na § 4. zakonskega načrta, bi li ne bilo umestno, ta paragraf nekoliko predrugačiti. V misli sta direktoriju sledeči dve točki:

1. V § 4. zakonskega načrta se pravi, da imajo učitelji pravico do službeno-starostnih doklad, ki so službovali „z dobrim uspehom“. Ta dostavek je jako raztegljiv in lahko se uporabi proti učiteljem na jako občutljiv način. Posebno bi bil ta dostavek na veliko kvar narodni stvari, če bi prišla zopet na krmilo nasprotna stranka. Starostna doklada delila bi se le učiteljem, ki bi zlorabljuje svoj vzvišeni poklic hlapčevali sovražnikom naroda. Imamo v tej stvari že dosta prebitkih izkušenj. Proti učitelju, ki ne izpolnjuje svojih dolžnostij, imajo šolske oblasti itak na razpolaganje §§ 46. in 47. deželnega zakona z dne 29. mal. travna 1873., s katerima se mu lahko odreče vsaka doklada, seveda po dovršeni disciplinarni preskavi. Ako je učitelj pet let služboval ter se ni ničesar pregrešil, kar bi utegnulo disciplinarne nasledke imeti, in je vrh tega še tako poučeval, da se smatra za sposobnega za daljni pouk, tedaj mu gre petletna doklada; če se pa ne smatra za sposobnega, tedaj pa naj gre v pokoj. Udano podpisani direktorij torej prosi, naj predlaga visoki deželni odbor, da se izpusti

v § 4. dostavek „z dobrim uspehom“; če bi pa to ne bilo mogoče, naj se vsaj vzprejme dostavek „kakšna službeno-starostna doklada sme se le odreči vsled disciplinarne razsodbe po dovršenem disciplinarnem postopanju“.

2. Druga točka, o kateri podpisani direktorij sodi, da jo je treba pojasniti, je dostavek „štetev vsakega sledečega petletja se ravna po prejšnjem“. Ta dostavek je nejasen in se lahko razlaga na dva, jako različna načina. Lahko se namreč razlaga tako, da se šteje petletje za drugo doklado od dneva podelitve prve doklade, petletje za tretjo doklado od dneva podelitve druge i. t. d., kakor že sedaj nekateri šolski sveti § 30. zakona z dne 29. mal. travna 1873. l. razlagajo; razlaga se pa lahko tudi tako, da se ravna štetev drugega petletja od dneva, ko se je začelo šteti prvo petletje, ne oziraje se na to, je li učitelj dobil tudi prvo starostno doklado s prvim dnevom šestega leta; tretje petletje ravna se po dnevu, ko se je začelo šteti drugo i. t. d., tako da daje desetletna službena doba pravico do druge službeno-starostne doklade, petnajstletna do tretje i. t. d., službena doba vsikdar računjena od prve stalne umestitve.

Prvo razlaganje ima v sebi veliko krivico, katero si dovoljuje udano podpisani direktorij na dveh mogočih slučajih razjasniti.

a) Učitelj bi se bil pregrešil in bi bil dobil radi tega še le 9. leto prvo službeno doklado. Učitelj je bil torej kaznovan tri leta, namreč 6., 7. in 8. leto, za učitelja precej občutljiva kazen, ki znaša pri ljudskemu učitelju 120 gld. Ako se šteje petletje za drugo službeno-starostno doklado od dneva podelitve pete doklade, dobil bode drugo doklado še le 14. leto; učitelj je zopet za 120 gld. kaznovan, ker v normalnih razmerah bi užival drugo doklado že 11., 12. in 13. leto; to kaznovanje ponavlja se lahko pri vsaki službeni dokladi, in lahko se prigodi, da mora trpeti učitelj kazen šestkrat, to pa za jeden in isti prestopok. Kaj takega pa vendar ne bode določil postavodajalec!

b) Še do večjega protislovja pridemo, ako si mislimo sledeči mogoči slučaj:

Po § 47. postave z dne 29. mal. travna 1873. l. se more učitelju kaka določena doklada po službenih letih popolnoma odreči. Recimo, učitelju se je popolnoma odrekla prva službena doklada. Ako se razlaga navedeni stavek na prvi mogoči način, ne izgubi revež,

kateremu se je odrekla popolnoma prva doklada, samo te doklade; on izgubi tudi druge in vse prihodnje, ker ne more nikdar v svoji prošnji navesti datuma podelitve prve doklade, in se torej nikdar ne začne šteti petletje za drugo doklado. Tako strogo in neumljen pa vendar ne bode hotel biti postavodajalec!

Razvidno je torej, da je tako razlaganje omenjenega dostavka jako krivično. Podpisani direktorij torej prosi, naj radi jasnosti predlaga visoki deželni odbor naveden dostavek v sledeči obliki: „štete vsakega sledečega petletja se ravna po naprejšnjem tako, da daje desetletna službena doba pravico do druge službeno-starostne doklade, petnajstletna do tretje i. t. d.

do izpolnjenega 30. leta, službena doba računjena vsikdar od dneva prve stalne umestitve.*

Krško, dne 10. kimovca 1890. l.

Direktorij „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Dr. Tomaž Romih, **Francišek Sklanc,**
predsednik tajnik.

H.

Razglas. Dne 4. vinotoka t. l. ob 3. uri popoldne ima direktorij svojo sejo v Krškem.

Dnevni red: 1. Tekoče društvene stvari.

2. Razni nasveti.*)

Krško, dne 20. kimovca 1890. l.

Dr. Tomaž Romih,
predsednik.

Vestnik.

Odlikovanje. Nadučitelju g. Andreju Praprotniku je visoko naučno ministerstvo povodom njegovega umirovljenja podelilo naslov ravnatelj. — G. Ivan Miklošič, c. kr. vadniški učitelj v Mariboru stopil je v pokoj in je tem povodom dobil od visokega naučnega ministerstva in od deželnega šolskega sveta v Gradci priznanico za svoje dolgoletno uspešno delovanje.

Osobne vesti. Za ravnatelja učiteljskega v Mariboru je bil imenovan g. Henrik Schreiner, profesor na učiteljski v Bolcanu. S tem imenovanjem moramo Slovenci tako s stanovskega, kakor narodnega stališča zadovoljni biti. — Na kranjskih srednjih šolah so bili dalje imenovani za ravnatelja višje gimnazije v Ljubljani ravnatelj gimnazije v Novem Mestu, c. kr. okrajni šolski nadzornik g. Andrej Seneković, na njegovo mesto pa kot ravnatelj gimnazije v Novem Mestu g. dr. Francišek Detela, profesor v Dunajskem Novem Mestu; za ravnatelja nove nižje gimnazije v Ljubljani g. ravnatelj Francišek Wiesthaler, G. Jožef Sturm, profesor v Novem Mestu, dobil je profesorsko službo na Dunaji, g. profesor Francišek Brežnik iz iste gimnazije pa profesorsko službo na višji gimnaziji v Ljubljani. Gg. Francišek Novak in Ivan Fon sta imenovana za učitelja na gimnaziji v Novem Mestu. — Na c. kr. državnih obrtnih šolah v Ljubljani sta stalno imenovana g. Jožef Vesel kot strokovni učitelj in g. Celestin Mis kot delovodja. — Spremembe na ljudskih šolah: G. Janez Strehovec pride iz Šmihela na drugo učiteljsko mesto v Vreme začasno; izprašan kandidat g. Rajko Mežan pride začasno na Sv. Goro; gospd. Emilija Jurman iz Spodnje Idrije začasno na drugo učno mesto v Sturiji; gospd. Ana Kočevar iz Begunj na četrto učno mesto v Radeče; gospd. Amalija Donati iz Radeč stalno v Mokronog; gospd. Marija Mlakar, učiteljica v Pletrovčah (Štaj.) in gospd. Marija Čidrih, učiteljica v Slavini, zamenjali sta svoji službi; gospd. Viktorija Praprotnik, učiteljica v Postojni, pride začasno v Cerklje pri Kranji. — Na Primorskem: G. Andrej Čekada, drugi učitelj v Sežani pride v Slivje (okraj Volosko); na njega mesto pa g. Anton Kosovel, učitelj v Dutovljah; v Dutovlje g. Janko Štrukelj, učitelj na Barki; na Barko g. Josip Čuček, izprašan učiteljski kandidat; g. Jakob Starc, učitelj v Gorjanskem v Zgonik; na njega mesto g. J. Štrukelj, učitelj v Poddragi (okraj Postojna); g. Alojzij Vrč, učitelj v Sempolaji v gradiščanski okraj; na njega

mesto g. Avgust Tance, drugi učitelj v Komnu; na njega mesto g. Justin, izprašan učiteljski kandidat; g. Francišek Sinigoj, izprašan učiteljski kandidat v Veitkadol; gospd. Ivana Lozej, učiteljica v Povirju v Tomaj; na njeno mesto gospd. Amalija Jelšček, izprašana učiteljica, kandidatinja. Gospd. Terezija Sosič se je službi odpovedala.

Učiteljske plače na Kranjskem. Visoki deželni zbor kranjski je sklican na 14. dan t. m. Kakor iz zanesljivega vira čujemo, bode se v tem zasedanju zopet obravnaval zakonski načrt o reguliranju učiteljskih plač, ki ni dobil Najvišjega potrjenja. Vsled tega se moremo nadejati, da bode zakon še pred novim letom potrjen in se bodo z letom 1891. učiteljske plače uravnale po tem načrtu.

Iz vdovskega učiteljskega društva. Dne 28. kimovca je imel društveni odbor sejo, v kateri so se kot novi udje vzprejeli gg. Bogomir Krenner, učitelj v Škofji Loki, Karol Pikel, učitelj v Šmihelu pri Postojni, Peter Repič, nadučitelj na Unci in Luka Jelenec, nadučitelj v Št. Juriji.

Jurij Šubic † Dne 10. kimovca je došla v Ljubljano žalostna vest, da je dne 8. kimovca v Lipskem v tamošnji bolnici umrl Jurij Šubic, šele 34 let star. Pokojnik je bil naš najimenitejši slikar, pravi umetnik, ki bi bil svojemu narodu čast delat, da ga ni kruta osoda tako mladega iz naše sredine iztrgala. V m. p.!

Zborovanje slovenskih deželnih in državnih poslancev. G. cesarski svetnik J. Murnik je na 2. dan t. m. sklicel v Ljubljano vse slovenske deželne in državne poslance k skupnemu zborovanju. V razgovor pridejo točke: splošni politični položaj, pravosodne razmere, šolstvo, politična uprava in slovenska žurnalistika.

Družba sv. Cirila in Metoda je imela dne 24. kimovca v Ljubljani svoj občni zbor. Po slovesni sv. maši, ki jo je daroval v sv. Jakopa cerkvi č. g. kanonik A. Zamejic in pri kateri je petje oskrbel pevski zbor Št. Jakopski pod vodstvom g. L. Belarja, zbralo se je do 70 ljubljanskih in vnanjih odposlancev in udov v čitalnični dvoran. Došli so delegati iz Kranjske, Stajerske, Koroške in s Primorja, med njimi poslanca Nabergoj in Einspieler. Društveni predsednik č. g. prof. Tomo Zupan srčno pozdravi zbor ter posebno poudarja, da društvo ne pozna preprirov, ki se tu in tam med Slovenci osobito v žurnalistiki pokažejo, temveč društvo hoče v jedinstvi svoj zvišeni namen doseči. Potem poroča tajnik g.

*) Želje raznih društev ali posameznikov nam bodo dobro došle.